

Lausunto

24.06.2020

Asia: VN/5698/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja rikoslain 48 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit suojeluesityksenteko-oikeutta ja suojeluesityksestä kuulemista koskeviin ehdotuksiin

Ehdotus on perusteltu. Tarkennuksena tässä esitetään, että asukasyhdistyksien vireillepanon selkeyttämiseksi säännös kuuluisi siten, että (rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä) on toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan oikeus esittää rakennuksen suojelemisesta. Ehdotettu moniselitteinen kriteeri ”rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen” ei ole riittävän selkeä kunnassa toimivien asukasyhdistysten ja vastaavien yhteisöjen osallistumisen ja esitysoikeuden turvaamiseksi.

Kommentit alistusmenettelyn purkamiseen ja muutoksenhakua koskeviin ehdotuksiin

Esityksen tavoitteet rakennussuojelun viranomaisten ja toimivallan selkeyttämisestä sekä menettelyn sujuvoittamisesta ovat kannatettavia.

Ehdotuksen mukainen muutoksenhakumenettely on perusteltu. Muutoksenhaun selkeyttäminen todennäköisesti nopeuttaisi myös päätösten voimaantuloa.

Kommentit ehdotettuihin poikkeamisluvan edellytyksiin ja lupamenettelyyn

Ehdotus on kannatettava. Poikkeaminen olisi suojelupäätöksen muuttamista kevyempi menettely. Lupa poiketa suojelupäätöksestä voitaisiin myöntää asetetuilla ehdoilla vain erityisen painavasta rakennusperinnön hoitoa ja käyttöä edistävällä perusteella ja suojelua edistävästä syystä.

Lainvalmistelutöiden ohella erityisen painavan syyn arviointi jäisi ratkaistavaksi myös oikeuskäytännössä.

Kommentit korvaussäätelyä koskeviin ehdotuksiin

Ehdotuksessa esitetyt pykälät Korvaus suojelusta, Korvaus vaarantamiskiellosta sekä Korvauksen määrääminen on selkeyttänyt aiempaa lain pykälää. Samalla on todettava, että perustuslain 15 §:n omaisuuden suojan kannalta täydestä korvauksesta luopuminen ja käyttörajoitusten korvauskysymys on syytä asettaa huolelliseen arviointiin lakia käsiteltäessä.

Kommentit ehdotuksiin, jotka koskevat rikostunnusmerkistöjä sekä menettelyä rikosasioissa ja tarkastuksissa

Ei kommentoitavaa rikospykäliin. On selvää, että muun muassa viranomaisen tarkastusoikeuden sitominen rikoslain nojalla rangaistavaan tekoon edellyttää lain käsittelyssä oikeudellisesti tarkkaa selvitystä.

Kommentit viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaan ehdotukseen

Viranomaisten laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi ehdotukseen sisältyvät henkilötietojen käsittelyä edellyttävät tiedot väestötietojärjestelmästä (edunvalvonta) ja verohallinnolta (kuolinpesää koskevia tietoja). Tämäkin tietojensaantia koskeva oikeus edellyttää tarkkaa perustuslainsuojanmukaisuuden selvittämistä.

Muita huomioita esitysluonnoksesta

Maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL) perustuen valtaosa suojelluista rakennuksista on suojeltu asemakaavalla. Tehtäväjaon mukaisesti rakennusperintölain mukaan rakennusperinnön suojelemisesta asemakaava-alueella sekä alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten, säädetään ensisijaisesti maankäyttö- ja rakennuslaissa. Ratkaisu on ollut yleisesti ottaen toimiva lukuun ottamatta käsittelyn kestoja, mikäli asiassa on valitettu. Lakiehdotus korjaisi osaltaan tätä haittaa. MRL:n uudistamisen yhteydessä rakennusperintölain suhde MRL:n tarkoittamaan rakennussuojeluun tulee uudelleen tarkasteltavaksi. Nyt ehdotettu lain muutos on askel oikeaan suuntaan.

Lövgren Reetta
Espoon kaupunki